

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО, МЛАДЕЖТА И НАУКАТА

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО

МАТЕМАТИКА

29.05.2012 Г. – ВАРИАНТ 2

Отговорите на задачите от 1. до 20. включително отбелязвайте в листа за отговори!

1 . Кое от посочените числа е по-голямо от 1?

- А) $\left(-\frac{1}{2}\right)^{-3}$ Б) 2^{-3} В) $(-2)^0$ Г) $\left(\sqrt{\frac{1}{2}}\right)^{-1}$

2. Стойността на израза $\sqrt[4]{(-9)^2} + \sqrt[3]{-27} + \sqrt{(-2)^2}$ е:

- А) -8   Б) -4   В) 2   Г) 4

3. Допустимите стойности на израза $\frac{\sqrt{3}}{x\sqrt{5-x}}$ са:

- А) $x \neq 0$ и $x > 5$ Б) $x \neq 0$ и $x \neq 5$ В) $x \neq 0$ и $x < 5$ Г) $x \neq 0$ и $x \leq 5$

4. Решенията на неравенството $\frac{9-x^2}{x} \leq 0$ са:

- А) $x \in [-3; 0) \cup [3; +\infty)$ Б) $x \in [-3; 3]$
В) $x \in (-\infty; -3] \cup (0; 3]$ Г) $x \in (3; +\infty)$

5. Равенството $2^{\log_2 x} = x^2$ е вярно:

- А) само за $x = -1$ Б) само за $x = 0$
В) само за $x = 1$ Г) за $x = 0$ и за $x = 1$

6. Кое от уравненията има два отрицателни корена?

- А) $2x^2 + 7x + 8 = 0$ Б) $2x^2 - 8x - 7 = 0$
В) $-2x^2 - 8x - 7 = 0$ Г) $-2x^2 + 8x - 7 = 0$

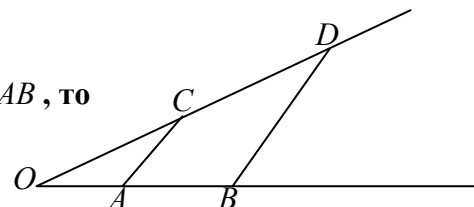
7. Броят на реалните корени на уравнението $x^4 + 2x^2 - 5 = 0$ е:

- А) 0   Б) 2   В) 3   Г) 4

8. Стойността на израза $\sin \alpha - \cos 2\alpha + \operatorname{tg} \frac{\alpha}{2} - \operatorname{cot} g \frac{\alpha}{3}$ при $\alpha = 90^\circ$ е:

- А) е $1 - \sqrt{3}$ Б) е $3 - \sqrt{3}$ В) е $3 + \sqrt{3}$ Г) не съществува

9. На чертежа $AC \parallel BD$. Ако $OA = 4\sqrt{2}$, $CD = 8\sqrt{2}$ и $OC = AB$, то отсечката AB е:

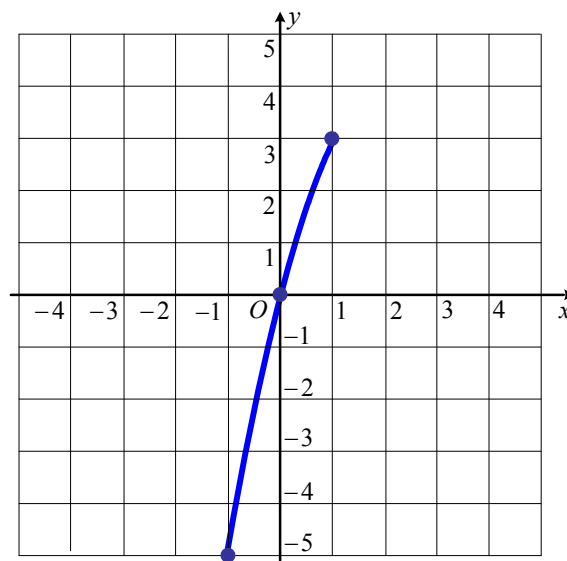
- А) 4   Б) $4\sqrt{2}$ В) 8   Г) невъзможно да се определи

10. В $\triangle ABC$ $\angle A = 50^\circ$, а $\operatorname{tg} \angle B = \sqrt{3}$. Мярката на $\angle C$ е равна на:

- А) 10° Б) 60° В) 70° Г) 110°

11. На фигурата е дадена част от графиката на квадратна функция. Абсцисата на втората пресечна точка на параболата с оста Ox :

- А) е $x = 2$;
Б) е $x = 3$;
В) е $x = 4$;
Г) не може да се определи.

12. Дадена е числова редица с общ член

$a_n = n^2 - n$, $n \in \mathbb{N}$. Ако числото 42 е член на редицата, то номерът му n е равен на:

- А) 5   Б) 6   В) 7   Г) 14

13. Ако за аритметична прогресия $a_7 = 43$ и $a_{12} = 33$, то разликата на прогресията е равна на:

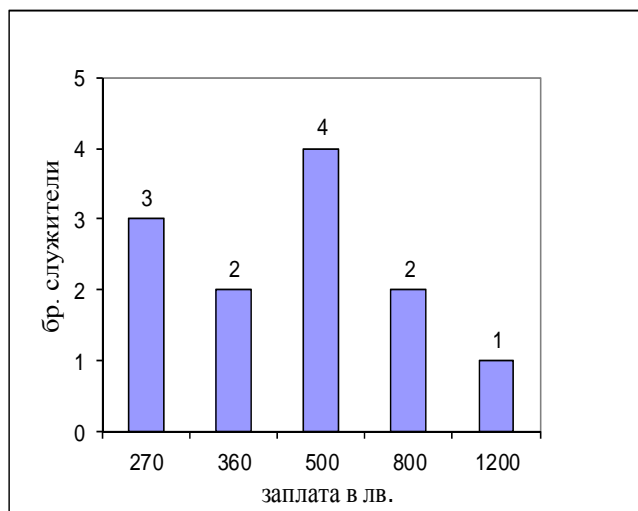
- А) -2   Б) $-\frac{1}{2}$ В) $\frac{1}{2}$ Г) 2

14. За 2 вакантни места по математика и 3 по химия в едно училище кандидатстват 5 учители по математика и 6 по химия. По колко различни начина е възможно да се попълнят вакантните места?

- А) 150   Б) 200   В) 240   Г) 300

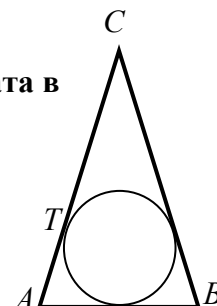
15. На диаграмата са дадени заплатите и съответният брой на служителите в една фирма. С колко лева модата на съответния статистически ред се различава от средната заплата на служителите?

- А) 272,50   Б) 227,50
В) 72,50   Г) 27,50

16. За начертания равнобедрен $\triangle ABC$ $AC = BC = b$, а $\angle BAC = 2\alpha$. Вписаната в $\triangle ABC$ окръжност се допира до AC в точка T . Отсечката CT е равна на:

- А) $b \sin 2\alpha$ Б) $2b \sin^2 \alpha$ В) $2b \cos^2 \alpha$ Г) $b \cos 2\alpha$

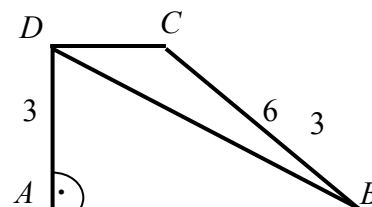

17. Четириъгълникът $ABCD$ е вписан в окръжност. Ако $AC = \sqrt{21}$ cm, $DC = 5$ cm и $AD = 4$ cm, $\angle ABC$ е равен на:

- А) 150° Б) 120° В) 60° Г) 30°

18. Даден е ромб с диагонали a и b . Лицето на четириъгълника, чиито върхове са средите на страните на ромба, е:

- А) $\frac{(\sqrt{a^2 + b^2})^2}{2}$ Б) $\frac{a^2 + b^2}{4}$ В) $\frac{ab}{4}$ Г) $\frac{ab}{2}$

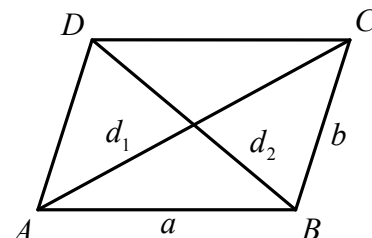

19. Даден е правоъгълен трапец $ABCD$ с бедра $AD = 3$ cm и $BC = 6$ cm. Отношението на радиусите на окръжностите, описани съответно около $\triangle ABD$ и $\triangle BCD$, е равно на:

- А) $\frac{1}{2}$ Б) $\frac{\sqrt{3}}{2}$ В) $\frac{2}{\sqrt{3}}$ Г) $\frac{2}{1}$

20. За страните a и b и диагоналите d_1 и d_2 на успоредник са в сила равенствата $ab = 2,5$ и $d_1^2 + d_2^2 = 26$. Периметърът на успоредника е:

- А) $6\sqrt{2}$ Б) $3\sqrt{2}$ В) 2   Г) 1,5

Отговорите на задачите от 21. до 25. включително запишете в свитъка за

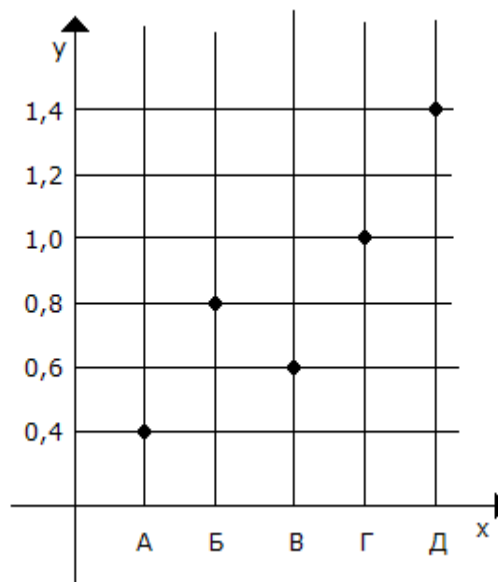
свободните отговори!

21. Намерете стойността на $\cos \alpha$, ако $\sin \alpha \cdot \cos \frac{\alpha}{2} - \cos \alpha \cdot \sin \frac{\alpha}{2} = \frac{3}{4}$.

22. Да се реши уравнението $\sqrt{5 + 4x - x^2} = 2x - 1$.

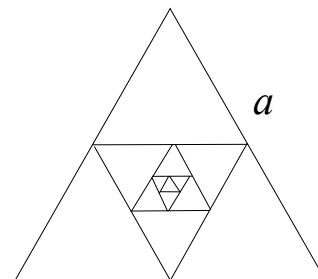
23. В зоопарк има пет вида животни. Дневната дажба на животно от всеки вид е дадена на координатна система, като по оста y е нанесена дневната дажба на животно от съответния вид, а по оста x – отделните видове животни. Наличната бройка животни от всеки вид е дадена в таблицата.

А	Б	В	Г	Д
3	4	2	1	d

Изчислете максималния брой d на животните от вида Д така, че средната дневна дажба на животно в зоопарка да не надвишава 1 kg.

24. Средите на страните на равностранен триъгълник със страна a са върхове на втори триъгълник. Средите на страните на втория триъгълник са върхове на трети триъгълник и т.н., върховете на всеки следващ триъгълник са средите на страните на предходния. Да се изрази чрез a сумата от периметрите на първите пет триъгълника.

25. Бедрото на тъпоъгълен равнобедрен триъгълник е 25 cm, а височината към него е 24 cm. Намерете дължината на основата на триъгълника.

Пълните решения с необходимите обосновки на задачите от 26. до 28. включително запишете в свитъка за свободните отговори!

26. За допустимите стойности на α докажете тъждеството

$$\frac{\cos 5\alpha - \cos 7\alpha + \cos \alpha - \cos 3\alpha}{\sin 3\alpha - \sin \alpha + \sin 5\alpha - \sin 7\alpha} = \frac{1}{2}(\cot g\alpha - tg\alpha).$$

27. Дете подрежда по случаен начин точно 5 фигурки от картон в редица, от ляво надясно. Три от фигурките са квадратни, а две са с форма на кръг. Квадратните се различават една от друга по дължината на страната си, а тези с форма на кръг са с различни радиуси. Намерете броя на начините за подреждане на петте фигурки, ако се започва и завършва с квадратна.

28. В $\triangle ABC$ с периметър 21 cm ъглополовящата CL ($L \in AB$) е 6 cm и $AL : BL = 4 : 3$.

Да се намерят дължините на страните на триъгълника.

ФОРМУЛИ

Квадратно уравнение

$$ax^2 + bx + c = 0, \quad a \neq 0 \quad D = b^2 - 4ac \quad x_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{D}}{2a} \quad \text{при } D \geq 0$$

$$ax^2 + bx + c = a(x - x_1)(x - x_2) \quad \text{Формули на Виет: } x_1 + x_2 = -\frac{b}{a} \quad x_1 x_2 = \frac{c}{a}$$

Квадратна функция

Графиката на $y = ax^2 + bx + c, \quad a \neq 0$ е парабола с връх точката $\left(-\frac{b}{2a}; -\frac{D}{4a}\right)$

Корен. Степен и логаритъм

$$\sqrt[k]{a^{2k}} = |a| \quad \sqrt[2k+1]{a^{2k+1}} = a \quad \text{при } k \in \mathbb{N}$$

$$\frac{1}{a^m} = a^{-m}, \quad a \neq 0 \quad \sqrt[n]{a^m} = a^{\frac{m}{n}} \quad \sqrt[n]{\sqrt[k]{a}} = \sqrt[nk]{a} \quad \sqrt[nk]{a^{mk}} = \sqrt[n]{a^m} \quad \text{при } a \geq 0, k \geq 2, n \geq 2 \text{ и } m, n, k \in \mathbb{N}$$

$$a^x = b \Leftrightarrow \log_a b = x \quad a^{\log_a b} = b \quad \log_a a^x = x \quad \text{при } a > 0, b > 0 \text{ и } a \neq 0$$

Комбинаторика

Брой на пермутациите на n елемента: $P_n = n \cdot (n-1) \dots 3 \cdot 2 \cdot 1 = n!$

Брой на вариациите на n елемента k -ти клас: $V_n^k = n \cdot (n-1) \dots (n-k+1)$

Брой на комбинациите на n елемента k -ти клас: $C_n^k = \frac{V_n^k}{P_k} = \frac{n \cdot (n-1) \dots (n-k+1)}{k \cdot (k-1) \dots 3 \cdot 2 \cdot 1}$

Вероятност за настъпване на събитието A :

$$p(A) = \frac{\text{брой на благоприятните случаи}}{\text{брой на възможните случаи}}, \quad 0 \leq p(A) \leq 1$$

Прогресии

Аритметична прогресия: $a_n = a_1 + (n-1)d \quad S_n = \frac{a_1 + a_n}{2} \cdot n = \frac{2a_1 + (n-1)d}{2} \cdot n$

Геометрична прогресия: $a_n = a_1 \cdot q^{n-1} \quad S_n = a_1 \cdot \frac{q^n - 1}{q - 1}, \quad q \neq 1$

Формула за сложна лихва: $K_n = K \cdot q^n = K \cdot \left(1 + \frac{p}{100}\right)^n$

Зависимости в триъгълник и успоредник

Правоъгълен триъгълник: $c^2 = a^2 + b^2$ $S = \frac{1}{2}ab = \frac{1}{2}ch_c$ $a^2 = a_1c$ $b^2 = b_1c$

$h_c^2 = a_1b_1$ $r = \frac{a+b-c}{2}$ $\sin \alpha = \frac{a}{c}$ $\cos \alpha = \frac{b}{c}$ $\operatorname{tg} \alpha = \frac{a}{b}$ $\operatorname{cotg} \alpha = \frac{b}{a}$

Произволен триъгълник:

$a^2 = b^2 + c^2 - 2bc \cos \alpha$ $b^2 = a^2 + c^2 - 2ac \cos \beta$ $c^2 = a^2 + b^2 - 2ab \cos \gamma$ $\frac{a}{\sin \alpha} = \frac{b}{\sin \beta} = \frac{c}{\sin \gamma} = 2R$

Формула за медиана:

$m_a^2 = \frac{1}{4}(2b^2 + 2c^2 - a^2)$ $m_b^2 = \frac{1}{4}(2a^2 + 2c^2 - b^2)$ $m_c^2 = \frac{1}{4}(2a^2 + 2b^2 - c^2)$

Формула за ъглополовяща: $\frac{a}{b} = \frac{n}{m}$ $l_c^2 = ab - mn$

Формула за диагоналите на успоредник: $d_1^2 + d_2^2 = 2a^2 + 2b^2$

Формули за лице

Триъгълник: $S = \frac{1}{2}ch_c$ $S = \frac{1}{2}ab \sin \gamma$ $S = \sqrt{p(p-a)(p-b)(p-c)}$

$S = pr$ $S = \frac{abc}{4R}$

Успоредник: $S = ah_a$ $S = ab \sin \alpha$ Трапец: $S = \frac{a+b}{2}h$

Четириъгълник: $S = \frac{1}{2}d_1d_2 \sin \varphi$

Описан многоъгълник: $S = pr$

Тригонометрични функции

α°	0°	30°	45°	60°	90°
α rad	0	$\frac{\pi}{6}$	$\frac{\pi}{4}$	$\frac{\pi}{3}$	$\frac{\pi}{2}$
$\sin \alpha$	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	1
$\cos \alpha$	1	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{1}{2}$	0
$\operatorname{tg} \alpha$	0	$\frac{\sqrt{3}}{3}$	1	$\sqrt{3}$	–
$\operatorname{cotg} \alpha$	–	$\sqrt{3}$	1	$\frac{\sqrt{3}}{3}$	0

	$-\alpha$	$90^\circ - \alpha$	$90^\circ + \alpha$	$180^\circ - \alpha$
--	-----------	---------------------	---------------------	----------------------

sin	$-\sin \alpha$	cos	cos	sin
cos	cos	sin	$-\sin$	$-\cos$
tg	$-\text{tg}$	cotg	$-\text{cotg}$	$-\text{tg}$
cotg	$-\text{cotg}$	tg	$-\text{tg}$	$-\text{cotg}$

$$\sin(\alpha \pm \beta) = \sin \alpha \cos \beta \pm \cos \alpha \sin \beta \quad \cos(\alpha \pm \beta) = \cos \alpha \cos \beta \mp \sin \alpha \sin \beta$$

$$\text{tg}(\alpha \pm \beta) = \frac{\text{tg} \alpha \pm \text{tg} \beta}{1 \mp \text{tg} \alpha \text{tg} \beta} \quad \text{cotg}(\alpha \pm \beta) = \frac{\text{cotg} \alpha \text{cotg} \beta \mp 1}{\text{cotg} \beta \pm \text{cotg} \alpha}$$

$$\sin 2\alpha = 2 \sin \alpha \cos \alpha \quad \cos 2\alpha = \cos^2 \alpha - \sin^2 \alpha = 2 \cos^2 \alpha - 1 = 1 - 2 \sin^2 \alpha$$

$$\text{tg} 2\alpha = \frac{2 \text{tg} \alpha}{1 - \text{tg}^2 \alpha} \quad \text{cotg} 2\alpha = \frac{\text{cotg}^2 \alpha - 1}{2 \text{cotg} \alpha}$$

$$\sin^2 \alpha = \frac{1}{2}(1 - \cos 2\alpha) \quad \cos^2 \alpha = \frac{1}{2}(1 + \cos 2\alpha)$$

$$\sin \alpha + \sin \beta = 2 \sin \frac{\alpha + \beta}{2} \cos \frac{\alpha - \beta}{2} \quad \sin \alpha - \sin \beta = 2 \sin \frac{\alpha - \beta}{2} \cos \frac{\alpha + \beta}{2}$$

$$\cos \alpha + \cos \beta = 2 \cos \frac{\alpha + \beta}{2} \cos \frac{\alpha - \beta}{2} \quad \cos \alpha - \cos \beta = -2 \sin \frac{\alpha + \beta}{2} \sin \frac{\alpha - \beta}{2}$$

$$1 - \cos \alpha = 2 \sin^2 \frac{\alpha}{2} \quad 1 + \cos \alpha = 2 \cos^2 \frac{\alpha}{2}$$

$$\sin \alpha \sin \beta = \frac{1}{2}(\cos(\alpha - \beta) - \cos(\alpha + \beta)) \quad \cos \alpha \cos \beta = \frac{1}{2}(\cos(\alpha - \beta) + \cos(\alpha + \beta))$$

$$\sin \alpha \cos \beta = \frac{1}{2}(\sin(\alpha + \beta) + \sin(\alpha - \beta))$$